

Tit ringja — vit skriva

Er nakað á vasi? — Ivamá!?
Ein spurningur, ella tíðindi, so ring til okkara.
Vit eru til reiðar!

tíðindablaðið
sosialurin

Lýsingar:

Lýsingarmaður okkara er ráðgevari hjá fyrirkum og einstaklingum í lýsingaspurningum. Hetta verður gjørt uttan meirkostnað fyri lýsaran.

Ábyrgdarleyst av samgonguni

Orð og mynd
Dagny Joensen

— at stovna alment sjónvarp og síðan bert at sleppa sjónvarpsmanningini upp á fjall, sigur Jóannes Dalsgaard, tingmaður fyri Javnaðarflokkin í samrøðu við Sossialin um sjónvarpið

Nú almenna sjónvarpið fer undir virkið sitt, er tað umráðandi, at vit fáa meira feroyskt tilfar. Munurin millum Sjónvarpsfelagið og Sjónvarp Føroya átti sjálvsagt at verið soleiðis, at feroyska tilfarið var í størri mun enn áður. Hetta átti at verið hovudsuppgávan hjá sjónvarpinum. Harnæst, at børnini finga so nógv feroyskar sendingar sum gjørligt. Hesar skulu verða upplýsandi, men eisini stuttligar og áhuga- verðar fyri børnini at hyggja at. Harnæst upplýsandi og mentunarligt tilfar annars.

Tilfar um fortíð og nútíð

Sjónvarpið er ein av mest týðandi mentunarstovnurum, og tí er tað umráðandi, at vit fáa gjørt sendingar um fortíð og nútíð okkara. Tað sæst alt meir og meir, hvussu søguleys vit gerast her á landi, — einamest tí søga sum undirvisingartilfar í skúlanum, stendur so veikt. Heldur eingin ivi er um, at tað er umráðandi at samskipa feroyskar sendingar við útlendskt tilfar av søguligum slag. Vit hava eisini brúk fyri at vita, hvat hendir uttanum okkum. Helst er tað eisini soleiðis, at mong hava ilt við at skilja tað sum verður sent av útlendskum tilfari, tí vit kenna ikki bakgrundina. Sjónvarpið kom so bráðliga og tað hevði sín veikleika eins og tað eisini hevur havt gagnliga ávirkan, — eitt nú hevur sjónvarpið sent nógv upplýsandi sendingar um víðurskiptini í øðrum londum, sum nógv fólk ikki vistu um.

Kappast við videoflóðalduna.

Annars er tað umráðandi, at vit fáa allar sendingar tekstaðar, — eisini tær

føroysku, tí vit hava so nógv fólk her, sum eru hoyrnubrekað. Tey hava sett ynski fram í Løgtingið, at fáa tekstað tilfarið, og tað haldi eg vera rætt.

Hvat skal sjónvarpið annars leggja dent á?

— Sjónvarpið skal hava gott undirhald, sum skal vera av sliikum slag, at tað kann kappast við videoflóðalduna, sum nú floymir yvir landið. Hetta tilfar er ikki altíð tað besta, tað vita vit. Tað er eisini ein avbjóðing til sjónvarpið. Vit hava hópin av góðum listafólku, høvundar og skemtara — fyri tann skyld eisini, sum her fáa møguleika at virka, til gagns fyri heildina. Verða listafólkini brúkt meira, so fáa tey eisini møguleika at mennast.

Vit vita, at er innihaldið bert útlendskt, so nýtast fólk ikki at hugsa. Her hevði verið betri, um vit lagaðu sjónvarpið eftir egna umhvørvi, so tað kom hyggjarunum við, og fekk tey at hugsa um sendingarnar og at taka støðu til tað, sum sent verður.

Otíðarjavni

— Stórstu brúkararnir av videobondum eru børn. Tú verður bilsin, tá tú tosar við tey, og fær innlit í tær hugsanir sum børn gera sær um umheimin. Tú kanst nevna hetta eitt slag av ótíðarjavni, tí børnini blanda fiktiön og veruleika saman. Mangan eru hesir tankar ein avskeplandi mynd av heimi og útheimi. Tey siggja fólk verða dripin, skotin og kverkað, — og tað er greitt, at hetta ávirkar børnini. Tí nyttar tað ikki, at vit bert tosa um at avmarka harðrendu filmirnar í sjónvarpinum, tá børnini kunnu fáa slíkar filmir til keyps!

Hvat vilt tú seta istaðin?

— Í hesum eru tveir spurningar. Ein er, at nakrir filmar eru so ráðir, at børnini ikki eiga at siggja teir. Hin er, at børnini ikki sjálvi eru for fyrri at velja, tí mugu vit velja fyri tey. Tað gerst best við at bjóða børnunum gott og stuttligt tilfar. Hetta er uppgávan hjá sjónvarpinum at fáa skil á, so børnini heldur velja at hyggja í sjónvarp, istaðin at keypa videofilmur.

Ber tað til við feroyskum sendingum?

— Tað gerst ið hvussu so er ikki við tí manning, sum sjónvarpið nú hevur, — og heldur ikki um sjei fólk koma afturat. Her skulu nógv fleiri fólk til, men vit hava fingið eina goða og kostnaðarmikla útgerð. Tað er ein góð iløga, — kanska ein tann besta ið hevur verið gjørd, tí um vit ikki seta inn ímóti tapi í livsaskoðan og livsvirði, sum sjónvarpið kann gerast atvoldin til, so er ongantið gjørt ov nógv av!

— Eg haldi ikki, at tað er rætt at seta niður á sjónvarpsmannin og leiðsluna nú. Hon arbeidir undir torførum umstøðum. Vit áttu heldur at stuðla teimum, og hetta eiga fólk at gera, við at ávirka politikararnar í ymsu flokkunum, sum eru teir ið skulu taka avgerðir. — Tað lønar seg í síðstu atlogu, tað eri eg sannførdur um.

Tú setur stór krav til senditilfarið. Tað kostar pengar. Um sjónvarpið ikki fær pening, skulu teir so skipa reklamusjónvarp?

— Nei, tað haldi eg avgerð er ein vánalig løysn, sum en ongantið vil góðtaka, eisini tí tað órógvar sendingarnar sum heild. Reklamusjónvarp hevði eisini tikið grundarlagið undan teimum feroysku

Jóannes Dalsgaard: — Alment sjónvarp skal metast sum týðningarmesti mentunarstovnur okkara. At halda at sjónvarpið skal hvíla í sær sjálvum er líka so nógv burturvið, sum um vit kravdu, at fólkaskúlin og fólkakirkjan skuldi gera tað

bløðunum, og tá vit als ikki kunnu vera bløðini fyrirtuttan, so er tað eingin løysn.

Kann ikki hvíla í sær sjálvum

Eg haldi eisini, at tað er skeivt at figgja sjónvarpið um hyggjaragjaldið. Hesin stovnur eins og aðrir mentunarstovnar, átti sjálvsagt at verið figgjaður yvir Løgtingsins figgjarlóg.

— At krevja at sjónvarpið skal hvíla í sær sjálvum er eins burturvið og um tú kravdi, at fólkaskúlin og fólkakirkjan skuldu tað.

Er tað uppgávan hjá sjónvarpsleiðsluni at skafta pening?

— Nei, hetta er uppgáva hjá politikarunum. Tað er ábyrgdarleyst av

við tverri ikki hava í Føroyum. Tað sama er galdandi her, at tú ikki eigur at livga ein part av borgarunum, meðan tú svoltar ein annan!

Hava vit nakran ávisan mentunarpolitikk?

— Nei, og tað er eisini har feilurin liggur. Løgtingið hevur júst felt eitt uppskot frá Javnaðarflokkinum, sum eg legði fram. Hetta uppskotið fevndi um at stovna eina mentunarmálanevnd, men nei.

Herfyri varð kortini eitt uppskot frá sosialu nevnd Løgtingsins samtykt, sum miðar móti at stuðla feroyskum rithøvundum, so teir fáa arbeiðsfríð í tveir mánaðir við løn, eitt nú til at skriva bókur o.a. arbeiði. Hetta er møguliga eitt stig fram móti einum

miðvisari mentunarpolitikk, sum frameftir skal byggjast upp.

Um lagnan hjá Sjónvarp Føroya verður tann, at vit ikki geva størsta mentunarstovni okkara nakað at byggja á, — ja, so hava vit givið skarvin yvir, og tað koma vit at sviða fyri seinni.

Istaðin at siga, hvussu nógv útlendskt tilfar skal sendast og síðan hvussu nógv fólk kunnu fáa arbeiði at gera feroyskar sendingar, so átti planleggingin at verið umvendt! Fyrst at kanna, hvussu nógv feroyskar sendingar skulu gerast og síðan hvussu nógv útlendskt tilfar skal sendast. Eftir hesi planlegging átti starvsfólkið at verið sett.

— Eitt er kortini vist, at starsfólkið í sjónvarpinum er ikki atvoldin, um senditilfarið ikki verður nógv gott og fjølbroytt. Vit áttu heldur at stuðla teimum, istaðin at taka mótið frá teimum, sigur Jóannes Dalsgaard at enda.